

**LEYSEN/RITSEMA
VERBURGT/SORGeloos**

THEATER

678
APRIL
89

WITTGENSTEIN INCORPORATED

**LEYSEN/RITSEMA
VERBURGT/SORGeloos**

acteur
JOHAN LEYSEN

tekst
PETER VERBURGT

regie
JAN RITSEMA

decor
HERMAN SORGELOOS

dramaturgie
MARIANNE VAN KERKHOVEN

techniek
GERARD OLTHAAR

produktie
KAAITHEATER

De voorstelling duurt ongeveer 2,5 uur.

Ze bestaat uit drie colleges.

Er is een pauze na het eerste college en een korte pauze na het tweede.

WITTGENSTEIN

OVER WITTGENSTEIN INCORPORATED

I.

"Wittgenstein Incorporated" is een tekst van Peter Verburgt. Zoals de titel laat vermoeden is de hoofdpersoon in deze produktie de Oostenrijkse filosoof Ludwig Wittgenstein (1889-1951) maar toch gaat het hier om iets anders dan om het simpelweg gestalte geven aan een personage op de scène, bij middel van een als monoloog geconstrueerde tekst.

Peter Verburgt schreef "Wittgenstein Incorporated" oorspronkelijk als een T.V.-script in opdracht van de V.P.R.O. : zijn tekst bevat dan ook niet alleen een reeks replieken in de directe rede uitgesproken door Wittgenstein, maar ook een grote hoeveelheid tekstmateriaal in de indirecte rede, t.w. camera- en regleaanwijzingen, opmerkingen over Wittgensteins gedrag, details over het decor, beschrijvingen van toehoorders, enz. Dit tekstpakket in de derde persoon maakt integraal deel uit van het stuk dat Johan Leysen speelt. Het uitgangspunt voor al deze associaties die Peter Verburgt in

"Wittgenstein Incorporated" uitwerkte, waren de aantekeningen gemaakt door twee toehoorders tijdens colleges die Wittgenstein aan de universiteit van Cambridge gaf.

Nochtans is dit stuk geen documentaire over de filosoof Wittgenstein. Zoals Jan Ritsema het uitdrukte, gaat deze voorstelling over 'gesteldheid en afwikkeling'. Het accent wordt gelegd op de situatie/de omstandigheden/de gesteldheid die Wittgenstein voor zichzelf creëerde om zijn denkwerk zo vruchtbaar mogelijk te laten verlopen; wat de filosoof doet, hoe hij op toehoorders reageert enz.: het maakt alles deel uit van een soort voorbereidingsproces, net zoals bij een acteur die zich klaarmaakt om te gaan improviseren. Het denkwerk wordt uit deze gesteldheid zelf geboren. Wittgenstein bouwt zijn redeneringen niet op vanuit vooraf bedachte constructies maar haalt ze a.h.w. uit de omstandigheden zelf te voorschijn. Zoals de acteur vandaag vaak zijn vooraf vaststaande kennis

OVER
WITTGENSTEIN INCORPORATED

of zijn professionele verworvenheden wegsnijmt om tot essentie en eenvoud in zijn werk te komen, zo ontdoet ook de filosoof voorzichtig zijn gedachten van alle ballast die hen omgeven : de gedachten worden niet opgebouwd, maar 'afgewikkeld'. Er wordt bewust gestreefd naar de parallelle tussen de wijze waarop Wittgenstein filosofie bedrijft en de manier waarop Johan Leysen aan dit proces gestalte geeft. Zowel in acteren als in denken wordt het gevecht geleverd tegen het cliché en voor het heroveren van de kracht van datgene wat zich hier en nu, op het moment zelf aandient. Filosoferen en acteren smelten samen in een actieve passionele bezigheid. In zijn spel zoekt Johan Leysen tegelijkertijd naar het denken achter de filosofie en naar het spelen achter het acteren als een systeem.

Het twijfelen, het op het moment beslissen, het zoeken naar betekenissen achter de woorden zijn in dit proces belangrijker dan het etaleren van reeds lang beproefde zekerheden.

De echte Wittgenstein zei : "(Mijn) twijfels vormen een systeem"; de Wittgenstein in het stuk zegt, (over één van zijn toehoorders) : "Als hij redelijk was zou hij op zijn minst twijfelen".

Hoe abstract dit alles misschien moge klinken, toch is "Wittgenstein Incorporated" geen op de scène voorgelezen filosofie, maar een levende, speelbare tekst. Wittgenstein is een concreet personage. Als we het woordenboek erop naslaan vinden we bij het woord 'incorporated' : nauw (in één lichaam) verenigd, belichaamd, zich tot één lichaam verenigend. Johan Leysen speelt voortdurend de twee elkaar versterkende zijden van een zelfde identiteit : die van Wittgenstein en van zijn observerend alter ego, die van de filosoof en van de acteur, die van de meester en van de leerling.

OVER
WITTGENSTEIN INCORPORATED

II.

Kijkend naar enkele repetities van "Wittgenstein Incorporated". Een tweede stadium in het omschrijven van waarover/waarom het in feit gaat.

1 Eigenlijk zit alles al in de eerste zin vevat : in de uitnodiging die de acteur Johan Leysen tot het publiek richt : "Stelt U zich voor. Een kamer. Hoog, groot en statig ..." enz. een uitnodiging om hem te volgen in een beschrijving, het solliciteren van een activiteit en van een aandacht, een invitatie zo oud als het theater zelf. "Think, when we talk of horses, that you see them, printing their proud hoofs i' the receiving earth" (William Shakespeare, inleidend koor tot 'King Henry V').

2 De man die voor ons op het toneel staat wordt gedreven door een passie. De passie van het observeren, het verlangen heel precies te vertellen hoe het eraan toeging toen Wittgenstein zijn colleges hield. Zijn zorgvuldigheid en nauwkeurigheid verraden veel warmte en liefde voor de filosoof en

wat die vertelde. In zijn beschrijvende activiteit wil hij zo ver geraken dat de toeschouwers tenslotte zien, horen, voelen wat in zijn hoofd omgaat en wat hij in woorden vorm geeft. Het eerste deel is als een soort introductie voor de toeschouwer : het personage legt uit (wat hij wil), waar hij naartoe gaat. Steve Paxton noemt dat 'tuning the audience' : het stemmen van het publiek, het voorbereiden op een haast muzikaal kijkgedrag.

3 Om die beschrijvende activiteit te volbrengen heeft dit personage slechts de taal ter beschikking in al haar lineariteit. Een zin is een aaneenschakeling van woorden. Maar hij wil verder gaan en met dit ene medium taal een zo ongrijpbaar iets als gelijktijdigheid beschrijven. Wittgenstein spreekt, maar doet daarbij ook dingen en denkt ondertussen ononderbroken verder. Het personage vertelt beide stromen : de directe stroom van Wittgensteins uitspraken en de indirecte stroom van wat hij doet, denkt, hoe de ruimte eruit ziet, wie zich

OVER
WITTGENSTEIN INCORPORATED

daarin bevindt, welk commentaar daarop kan komen enz. De ene stroom stuwt de andere verder en omgekeerd. Als een dubbele spiraal slingeren ze dooreen en bepalen elkaanders loop. De eenvoudige activiteit van het beschrijven leidt - voor acteur en toeschouwer - tot benoemen, definiëren, begrijpen, houden van.

4 "Wittgenstein Incorporated" is een tekst/voorstelling over het proces van het filosoferen/denken en - daar tegenaan - over het proces hoe men tot acteren komt. Pagina 2 : 'De man wekt de indruk bezig te zijn met een oefening'. Pagina 13 : 'Dat is de methode ... schetsen, proberen en vertrouwen op de invallen die zijn afgedwongen'. Pagina 62 : 'Tenslotte zijn de toeschouwers slechts aanwezig bij iemand die in het openbaar nadenkt ... en blijft denken'. Pagina 111 : 'Hij weet zich zelf tot een monoloog te brengen. Zoekend ... zonder veel intonatie'. Pagina 119 : 'Tenslotte heeft Wittgenstein zichzelf in de juiste positie gebracht. Dat was de

methode.' enzovoorts. "Wittgenstein Incorporated" is een tekst/voorstelling als een gebroken hologram : in elk fragment is het geheel aanwezig.

5 "Wittgenstein Incorporated" gaat over de moeilijkheid om 'niet meer te spelen', over het zoeken naar de uiterste eenvoud, naar de essentie van het acteren. Susan Sontag : "The tendency is toward less and less. But never has 'less' so ostentatiously advanced itself as 'more'."

OVER
WITTGENSTEIN INCORPORATED

III.

Na enkele try-outs. Derde variant.

1 De Italiaanse neuro-biologe en Nobelprijswinnares Rita Levi-Montalcini komt in haar autobiografie 'In Praise of Imperfection' tot het besluit, dat wat telt in de wetenschap niet zozeer intelligentie of precisie is, maar wel : een totale overgave. Wittgensteins methode drijft op dit soort overgave. Denken en voelen komen nooit los van elkaar. Wittgenstein laat toe, volgt zijn intuïtie, vertrouwt op het indirecte. Omwegen maken om tot helderheid te komen. Weten dat je door dalen moet om bergtoppen te bereiken. Wittgenstein is geduldig; zijn gedachten zijn voortdurend-voorlopig; wat nu geen oplossing is, blijkt dat over een paar weken misschien wel te zijn. De duur/de continuïteit drukken hun stempel op het denken.

Zoals een acteur 'gewapend' op de scène komt - met in zijn zak al wat daarvoor gebeurde - zo heeft ook Wittgenstein aantekeningen gemaakt voor hij

zijn college begon, zo blijft hij doordenken, als iedereen al weg is. De voorstelling begint lang voor de voorstelling, zet zich door in de pauzes, houdt daarna nog niet op ...

2 Pagina 21 : "Laten we ten minste proberen een volgorde aan te brengen". Een route vinden, i.p.v. een routine. In de chaos het niet-meer vervreemde-zijn terugzoeken. Pagina 84 : "Einde van weer een poging". Of : "In der Nähe der Fehler liegen die Wirkungen" (Brecht).

IV.

Enzovoorts.

MARIANNE VAN KERKHOVEN

HET GESPREK JAN RITSEMA/JOHAN LEYSEN

JAN RITSEMA

Het ging allemaal heel toevallig..... Johan vroeg om samen iets te doen en sprak daarbij over de colleges van Wittgenstein en toen zei ik: "Dat stuk ligt op mijn tafel..."

JOHAN LEYSEN Ik gaf die colleges van Wittgenstein toevallig als voorbeeld: ik vond namelijk dat ik iets moest doen dat niets met voelen of doorvoelen te maken heeft (dat voelen lukt me wel op een scène) maar iets met denken. Ik vertelde Jan van het beeld van een radeloze Wittgenstein die voor het raam stond en nadacht. Een merkwaardige samenloop van omstandigheden. Wat me afschrikte in het begin was niet zozeer die combinatie tussen de directe en indirecte rede, als wel dat die directe rede bij een eerste lezing volstrekt hermetisch voor me bleef. Als je ook niet de linkerzijde

van de bladzijde leest - te weten de beschrijving van de omstandigheden waardoor Wittgenstein tot uitspraken komt -, dan begrijp je niks van wat hij zegt. Maar als je ziet hoe hij na het uitspre-

ken van een gedachte naar het raam gaat of zich verwijdert, dan begin je te begrijpen hoe dat kan leiden tot een volgende uitspraak.

JAN RITSEMA Als regisseur tegenover één acteur zitten is tegelijkertijd gemakkelijk en moeilijk. Makkelijk in die zin dat je het effect ziet van wat je zegt. Aan elkaar ontsnappen kan niet. Als je met meer acteurs werkt, glipt er heel wat door de mazen van het net. In deze situatie snijdt elke opmerking hout. Dat is zeer prettig.

JOHAN LEYSEN Het aangename van die situatie

wordt nog versterkt door het feit dat je niet iemand voor je hebt die pasklare oplossingen aanreikt. Je staat met z'n tweeën voor dezelfde problemen. Dat is zeer spannend.

JAN RITSEMA Ik stel het erg op prijs als een acteur de volledige verantwoordelijkheid van zijn handelen kan overzien en nemen, dat hij precies weet wat hij doet en niet alleen drijft op het enthousiasme van een regisseur.

JOHAN LEYSEN Maar toch weet ik dat ik jou voortdurend ontgoochel. Als acteur blijf je afhankelijk van iemand die kijkt: je eet uit zijn hand.

JAN RITSEMA Ja, maar jij snapt waar het om gaat en dat is prettig, ook al lukt het allemaal niet meteen, ook al doorzie jij de trucs die ik gebruik. Toneel is live: ik wil graag een mate van kwetsbaarheid zien, een openheid waarvan je je als acteur bewust bent en die je in de hand hebt. Dat is precies wat Wittgenstein tijdens zijn colleges doet. Het kan hem niets schelen: het enige wat telt is de gedachte. Dat zou ik graag in het toneelspelen terugvinden:

alle ijdelheid weg, opnieuw de basis van het toneelspelen uitvinden. Als dat er eenmaal is, dan pas kan je verdergaan met Tsjechov of Shakespeare, maar eerder niet. Ik zie die voorstellingen nu al voor me: het zou fantastisch zijn, origineel en schaamteloos. Dit soort van 'gewoon goed acteren' moet je bovendien onderhouden, eraan werken. In feite gaat het om een instelling, 'hoe ga je met je vak om'. In Nederland is zoiets zeldzaam. Maar het heeft niks te maken met onze taal b.v. - zoals ik vroeger dacht -, noch met gebrek aan talent. Het zit vooral in hoe je over je vak denkt: zoiets vraagt een kwetsbare levensinstelling. Je hebt daarbij de hulp van de goden nodig en die wil ik niet teleurstellen. Alles moet met me meewerken, maar dan mag ik niet slordig zijn. Zo'n werk houdt me 24 uur op 24 bezig. Het is een mooi vak dus moet ik daar ook mooi, zorgvuldig mee omgaan. Dansers en muzikanten b.v. die onderhouden hun 'instrument'. Ik hoorde laatst van de violiste Vera Beths die met haar auto over kop ging en pas 48 uur later haar vioolkist durfde opendoen uit pure angst wat er mee gebeurd was ...

JOHAN LEYSEN Dat soort zorgvuldigheid zit ook in de tekst; daar hebben wij regelmatig van genoten. Die secuurheid van Peter : dat hij zich b.v. 15 bladzijden verder verpulverde blaadjes herinnert die Wittgenstein nog in zijn hand houdt, nadat hij ze veel eerder van de vensterbank opraapte, dat is toch om te huilen mooi. Dat zorgvuldige in de tekst lijkt het resultaat van monnikenwerk. Wat zo heilzaam is in dit werk met Peter en Jan is dat je gedwongen wordt tot grondigheid. Uit jezelf doe je dat haast nooit.

JAN RITSEMA Je krijgt cadeau's van die tekst en toch levert het feit dat hij zo goed is, ook barrières op : je gaat er teveel respect voor opbrengen. Dat respect moet je als acteur kunnen wegslijten zodat de tekst helemaal van jou wordt. Respect wordt vaak verward met onderdanigheid. Je ziet tegen zo'n tekst op, je geeft hem alle credits die je aan de woorden van een hoogleraar wil geven. Maar in feite moet je als acteur gewoon zeggen wat er staat in alle eenvoud zonder er gewicht aan te geven : dat is pas respect. Hoe kom je als acteur tot dat eenvoudige respect zonder je personage ge-

weld aan te doen. In feite gaat het om een zich beschikbaar stellen. Je mond en je lichaam lenen aan Richard II b.v. Niet gaan trippen op zo'n personage, maar er zorgvuldig mee omgaan. Jezelf stilaan openstellen voor een lichtelijk andere motoriek en lichtelijk andere gedachten.

JOHAN LEYSEN Bij het repeteren en werken aan dit personage kwam het er vooral op aan die basispositie te zoeken waarin denken voor Wittgenstein mogelijk wordt. Zonder die basispositie wordt alles wat je vertelt ongelooflijke onzin. Niet zozeer het uit het hoofd leren was een probleem, maar wel het zien van alle verbanden : je tussen Gorcum en Breda realiseren dat, wat je vertelt, te maken heeft met dat en dat elders in het verhaal. In feite zit de tekst vol onderbroken cirkels en het eindigt op een klein puntje. Die cirkels lopen niet zichtbaar aan de oppervlakte door, ze gaan ondergronds, komen weer boven in een bewering en verdwijnen opnieuw. Terwijl je speelt vermoed je hoe de mollengangen lopen. Je moet vooral durven erkennen dat wat Wittgenstein vertelt eenvoudig is. Wat hij zegt, is gewoon wat hij zegt. Het is niet omdat hij filo-

soof is dat daar plots allerlei dingen achter schuilgaan. "De betekenis van een woord is de manier waarop het gebruikt wordt". Iets zeggen zonder bijbetekenis, zonder een compensatie te zoeken en het interessant te laten klinken. Als je dingen over Wittgenstein leest, staan die meestal volgebouwd met beweringen. In deze tekst staat nauwelijks een moeilijk woord. Dat dichtbouwen met beweringen, opinies, stellingen, kundigheden; dat vind je zowel bij filosofen als bij acteurs.

JAN RITSEMA Wittgenstein vertrekt van de idee: hoe kom je op gedachten. Het gaat om wat hij zich permiteert, waarbij je merkt dat creatieve personen, ook in de wetenschap, alleen maar op gedachten kunnen komen, door toe te laten. We leven in een beangstigende wereld, we zijn voortdurend bang voor elkaar en voor wat ons omgeeft. Klasse wil zeggen : in die beangstigende wereld dan toch die openheid durven hebben. En daar is moed voor nodig. Als muzikant niet alleen de noten spelen, maar een zaal vullen met muziek : daar is overgave voor nodig.

AUTEUR
PETER VERBURGT
OVER
WITTGENSTEIN INCORPORATED ...

Ik heb helemaal niet het idee gehad aan een waanzinnige onderneming te beginnen. Ik wilde een stuk maken over een bepaald soort denken dat ik bij Wittgenstein vond en was er mij van bewust dat ik met zo'n onderwerp snel op de 'abstracte moeilijkheid' zou stuiten. Ik heb gezocht naar een thematisch verband met deze tijd. Het ging mij meer dan om filosofie alleen.

Het is altijd makkelijker ergens 'tegen aan te schrijven', ergens op te associëren. Die college-aantekeningen vormden voor mij een strak, afgebakend kader waar tegenover ik mij allerlei kon veroorloven.

In feite berust mijn werkwijze op een soort omgekeerde inleving. Zich inleven betekent meestal zich met iemand identificeren. Ik heb me niet afgevraagd wat voor bewegingen, handelingen enz. Wittgenstein zou gedaan hebben bij die door hem uitgesproken woorden, maar wel wat ik gedaan zou hebben, indien ik in staat was geweest deze teksten uit te spreken. Ik heb de teksten a.h.w. van Wittgenstein losgekoppeld en die teksten door me-

zelf laten heen gaan. Het is zo iets als : niet in Wittgenstein gaan zitten, maar een deel van Wittgenstein in jou laten zitten, Ritme, houdingen, bewegingen, details : het zijn allemaal dingen die ik ken, het interesseert me niet of Wittgenstein ze kende.

Het was een strakke, duidelijke onderneming : uit de koers kon je met die aantekeningen nauwelijks geraken. Die aantekeningen vormen de rode draad, maar ik ben er ook vanaf geweken, heb dingen weggelaten enz. Ik heb die teksten 'zelf gespeeld' in die zin dat ik me per fragment heel naïef en onverantwoord heb voorgesteld wat daarbij hoorde. De hele tekst is ook in één trek geschreven, zonder te herwerken, te schaven enz. Het is begonnen als een gok en het gokken hield niet meer op. Dat maak je niet vaak mee, maar het lukte : b.v. dat van die bloemblaadjes die Wittgenstein van de vensterbank opraapt en pas 15 bladzijden verder in de prullenmand werpt, dat gebeurde allemaal heel intuïtief.

Ik heb nooit eerder theater geschreven en deze

"Wittgenstein Incorporated" heeft ook weinig te maken met mijn vorig werk, wel met het werk dat komen gaat. Het is ook verbonden met het leven dat ik tot nog toe geleid heb : ik heb b.v. veel alleen op vreemde kamers gezeten, in die zin is het stuk ook autobiografisch.

Ik heb zelf filosofie gestudeerd en wist dus wel iets over Wittgenstein, maar ik heb vastgesteld dat de specialisten die zich echt in zijn werk verdiept hebben, er in feite niet echt meer van afwisten dan de anderen. Ik heb dan ook besloten mij niet te verdiepen in zijn werk omdat ik voelde dat het me zou blokkeren, bovendien is het een oeuvre waar elk woord telt. In de boeken duiken interesseerde mij niet, het ging mij in de eerste plaats om de menselijke consequenties die het verkondigen van zo'n filosofie met zich meebrengt. Wat ik aan Wittgensteins filosofie mooi vindt, is die zulvering die erin plaatsgrijpt, die strengheid, de idee dat filosofie en een goed leven veel met elkaar te maken hebben, dat je pas tot een zuivere filosofie kan komen als je ook een zuiver leven leidt. Zulke radicale combinaties (die vaak ontbreken bij filosoferende man-

nen) daar houd ik van.

Er is een beeld dat m.i. goed weergeeft wat ik met dit stuk/in dit stuk doe. Ik ben ook met beeldhouwen bezig : wat ik dan doe is van een steen stukken afnemen, steeds meer en meer weghalen. Van de chaos van het totaal tot bijna niets. Het gaat precies om dat hakken. Je moet ertegen kunnen dat je niets opbouwt, maar integendeel steeds meer weghaalt.

AUTOBIO.

PETER VERBURGT

Is politicoloog en filosoof van opleiding. Hij werkte een tijd in Oost-Europa als journalist en bereidt op dit moment een boek voor waarin de 'bijtekst' in de derde persoon uit deze "Wittgenstein Incorporated" als een zelfstandig gegeven wordt uitgewerkt.

JAN RITSEMA

van opleiding docent in dramatische vorming, richtte in 1979 de International Theatre Bookshop in Amsterdam op. Zijn pedagogische theateractiviteiten rullde hij stilaan in voor een professionele regiearbeid.

Hij ensceeneerde bij het Werktheater ("U bent mijn moeder", "Adlo", "De Koning van Poppea") en bij Maatschappij Discordia ("Het"). Hij stichtte de groep Mug met de gouden Tand met wie hij "Wilhelm

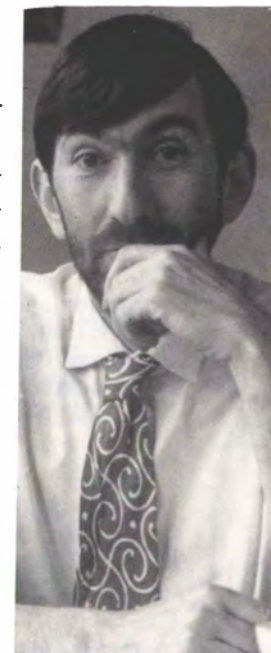
Melsters Leerjaren", "Om Eleanor", en "Tegen de Tachtig" uitwerkte. Vorig seizoen was hij verbonden aan Toneelgroep Amsterdam waar hij "Boom uit de Tropen" van Mishima en "Edward II" van Marlowe regisseerde.

JOHAN LEYSEN

werkte bij heel wat Nederlandse gezelschappen (o.a. : De Appel, Rotheater, Globe, Baal, Publiekstheater) en heeft tevens een rijk gevulde filmcarrière opgebouwd; zo werkte hij o.a. met Marion Hänsel, André Delvaux, Ben Verbong, Jean-Luc Godard en recent met Mark Didden. Voor de televisie vertolkte hij o.a. de rol van Rubens in het feuilleton "Rubens, schilder en diplomaat" van Roland Verhavert. Hij was ook de

Jason in Anne Teresa De Keersmaekers enscenering van "Verkommenes Ufer Medeamaterial Landschaft met Argonauten" van Heiner Müller.

HERMAN SORGELOOS

studeerde film en fotografie in het Sint Lukas Instituut te Brussel.

Aanvankelijk werkte hij veel als theaterfotograaf maar stilaan begon hij ook decors te ontwerpen. Zo werkte hij o.a. met Jan Decorte en Paul Peyskens en was hij de medewerker van Anne Teresa De Keersmaekers in haar Medea-voorstelling en bij "Ottone, Ottone".

WAT KOMT IN DESINGEL

APRIL

DO6, VR7, ZA8
THEATER
Johan Leysen
Wittgenstein Incorporated

ZO 9
JONGE HELDEN
Ateliers de la Colline
Soap

DI 11
MOZARTPIANO
Enesco Kwartet
Deszö Ranki piano
Mozart

WO 12, DO 13, VR 14,
ZA 15
THEATER
De Tijd
De reisleidster

ZO 16
ZONDAGWERK
Studenten en leraars
Kamermuziek KVMC

ZO 16
UIT DE MUNT
Symfonie-Orkest van de Munt
o.l.v. **Hans Zender**
Roland Hermann bariton
Dameskoor van de Munt
Varèse, Messiaen, Zender

DI 18
NIEUW BELGISCH KAMERORKEST
o.l.v. **Jan Caeyers**
Roel Dieltiens cello
Bartok, Tsjaikofsky, Haydn

DI 25, WO 26
DANS
François Verret/Anne Koren
L'horloge en folie

DI 25 TOT ZA 28/05
ARCHITEKTUUR
TENTOONSTELLING
Paul Robbrecht
en **Hilde Daem**

WO 26
NIEUWE MUZIEK
Nieuw Conservatorium
Ensemble
o.l.v. **Roland Coryn**
Mireille Capelle mezzo
Brewaeyts, Scelsi

VR 28
LIEDER
Songmakers' Almanac
Boyhood's End

ZA 30 15 uur
ZO 1 MEI 20 uur
JONGE HELDEN
Giardini Pensili
Corrispondenze Naturale

MEI

ZA 30 APRIL 15 UUR
ZO 1 MEI 20 UUR
JONGE HELDEN
Giardini Pensili
Corrispondenze Naturale

WO 10
NIEUWE MUZIEK
Schönberg Kwartet
Schönberg

ZO 14
MUZIEK
Guild Trio
Ives, Brahms

MA 15, DI 16, WO 17,
DO 18, VR 19, ZA 20
THEATER
The Wooster Group
Frank Dell's "Saint Anthony"

ZO 21
ZONDAGWERK
Studenten en leraars
Kamermuziek KVMC

DO 25
MUZIEK
The Cleveland Orchestra
Bach/Webern, Schönberg,
Schubert

DI 30
MOZARTPIANO
Symfonie-Orkest van de Munt
o.l.v. **Sylvain Cambreling**
Rudolf Buchbinder piano
Elsbieta Szmytka sopraan

—PULLMAN—
PARK HOTEL
Antwerpen

1ste drank aan 1/2 prijs in de PULLMAN BAR
van het PULLMAN PARK HOTEL,
desguinlei 94,2018 Antwerpen
op vertoon van uw toegangskaart van DESINGEL

deSingel

deSingel wordt gesubsidieerd door
de Vlaamse Gemeenschap.

Dit seizoen werd mogelijk gemaakt
dankzij de steun van
Agfa-Gevaert
Gemeentekrediet van België
Knack
de Nationale Loterij
Opel-General Motors
De Standaard
en S.W.I.F.T.